

ABSTRAKTY

Daniela Anisie, Mihaela Culea

Trauma and Literature: Virginia Woolf's Contribution to the Study of PTSD

Życie osobiste Virginii Woolf przez lata budziło znaczne kontrowersje. Powstało wiele spekulacji na temat jej osobistej walki z chorobą psychiczną i wpływu tej choroby na jej twórczość. Jak pokazuje niniejszy artykuł, twórczość pisarska Virginii Woolf przyjęła formę „skryptoterapii”, która uważana jest przez specjalistów za skuteczny sposób radzenia sobie z traumą. Ponadto artykuł ma na celu rzucić więcej światła na jeszcze jeden przejaw geniuszu Woolf: intuicyjny, ale trafny opis cierpienia weterana wojennego, a następnie samobójstwa, będącego konsekwencją nieleczzonego zespołu stresu pourazowego. Badając traumę Septimusa, dostrzegamy podobieństwa między jego historią a osobistymi doświadczeniami Woolf i kontaktami ze zdominowaną przez mężczyzn elitą psychiatrii jej czasów (co zostało udokumentowane przez biografów). W artykule zbadano także feministyczne spojrzenie Virginii Woolf na traumę, analizując głęboki wpływ norm społecznych na ludzkie cierpienie.

Barbara Chmielewska

Metaphorical Enhancements of the Us/Them Asymmetry in War Speeches of American Presidents in the Years 1917–1972

Niniejszy artykuł ma na celu analizę metaforycznych konceptualizacji użytych przez prezydentów Stanów Zjednoczonych w celu podkreślenia asymetrii „My/Oni.” Na wstępie omówione zostają spostrzeżenia G. Lakoffa i E. Sandikcioglu na temat roli języka metaforycznego w dyskursie politycznym. W kolejnej części artykułu następuje systematyczna analiza przemówień wygłoszonych przez amerykańskich przywódców w czasie I i II wojny światowej oraz wojny w Wietnamie.

Agnieszka Jagła

Redefining Boundaries between Human and Nonhuman in *The Stone Gods* by Jeanette Winterson

Artykuł omawia relacje pomiędzy istotą ludzką a nie-ludzką w powieści Jeanette Winterson *Kamienni bogowie* (2007). Celem artykułu jest ukazanie sposobu w jaki powieść kwestionuje granicę między bohaterkami reprezentującymi człowieka (Billie) i robota (Spike). Artykuł przybliża teorię transhumanizmu oraz posthumanizmu, zwracając uwagę na elementy odróżniające obie myśli filozoficzne. Głównym wnioskiem wyłaniającym się z analizy jest spostrzeżenie, że genetyczne udoskonalenie w formie Genetic Fixing jak i szeroko rozpowszechniona technologizacja życia w *Kamiennych bogach* może być manifestacją ideologii transhumanizmu. Relacja między bohaterkami powieści ujawnia natomiast jej posthumanistyczne przesłanie, które polemizuje ze sposobem rozumienia podziału na ludzi i byty nieludzkie.

Piotr Matczak

“There ought to be a place for people without ambition”: The American Dream as a Divisive Force in Charles Bukowski’s *Factotum*

Artykuł analizuje postrzeganie amerykańskiego snu przez społeczeństwo amerykańskie podczas II wojny światowej, przedstawione w *Factotum* Charlesa Bukowskiego (1975). Artykuł definiuje znaczenie idei amerykańskiego snu w latach czterdziestych XX wieku jako siły dzielącej amerykańskie społeczeństwo. Omówione zostały różne perspektywy, jakie na temat snu mają członkowie poszczególnych klas społecznych, ze szczególnym naciskiem na poglądy prezentowane przez głównego bohatera, Henry’ego Chinaskiego. Sen, który niegdyś był czynnikiem jednoczącym, zdaje się być źródłem pogłębiających się pęknięć w obrazie spójnego amerykańskiego społeczeństwa. *Factotum* przedstawia szczególny przypadek poszukiwania znaczenia amerykańskiego snu w umyśle niespokojnej jednostki. Pod wpływem wszechobecnej wiary w ideę amerykańskiego snu w Stanach Zjednoczonych lat 40. próbuje ona pogodzić swoje wewnętrzne przekonania z otaczającą rzeczywistością, starając się odnaleźć swoje miejsce w społeczności. Wydaje się, że jest to niemożliwe: amerykański sen jest przedstawiony jako czynnik opresyjny, który ostatecznie zmusza głównego bohatera do pogodzenia się z półświatkiem amerykańskich wyrzutków.

Mercy Robi Onyango

American Literature in the Eyes of African Students

Literatura amerykańska jest niewątpliwie znaczącą siłą we współczesnym świecie literackim. Można uznać, że jest potężnym gigantem stojącym ponad innymi i wywierającym globalny wpływ na kultury literackie. Dlatego też studenci różnych narodowości i kultur muszą zmagać się z koniecznością skupienia całej uwagi na dorobku literatury amerykańskiej, co odbywa się często kosztem ich własnych tradycji literackich oraz wyjątkowych doświadczeń kulturowych. Aby można było lepiej zrozumieć różnorodność kulturową całego świata, każde społeczeństwo powinno mieć możliwość reprezentacji swojego dorobku kulturowego. Negując ten fakt, istnieje bardzo duże ryzyko zawężenia postrzegania wyłącznie do perspektywy amerykańskiej kosztem innych kultur, które są bogate w pojęcia i doświadczenia obce literaturze Ameryki. Stany Zjednoczone nie mogą reprezentować całego świata i fakt ten powinien zostać odnotowany w dorobku literatury światowej, ponieważ różnorodność kulturowa i jej przedstawienie jest niezbędnym elementem współczesnej literatury. Niniejszy artykuł jest analizą odczuć studentów z Afryki nasuwających się przy lekturze literatury amerykańskiej (np. *Manifest Destiny* Andersa Stephansona czy *Blood Meridan* Cormaca McCarthy'ego). Jego celem jest zbadanie, czy studenci mogą czuć związek z pewnymi historiami, jednocześnie czując się wyobcowanymi w kontakcie z innymi w zależności od poziomu podobieństwa tekstów do doświadczeń kultury afrykańskiej.

Barbara Pawlak

Technoapocalypse: The Effects of the Technological Disaster on the Human Subject in Don DeLillo's *The Silence*

Apokaliptyczne wizje opierają się na wydarzeniach o wielkiej skali, takich jak globalna wojna nuklearna, katastrofalna klęska żywiołowa czy inwazja z kosmosu. Łatwo jest sobie wyobrazić bezpośrednie skutki tych klęsk i wszystkie ofiary śmiertelne, zniszczoną infrastrukturę i spustoszoną ziemię. Istnieje jednak bardziej podstępna wizja apokalipsy, która nie jawi się od razu jako spektakl śmierci i zniszczenia. Jednym z rzadziej wykorzystywanych pomysłów na koniec świata jest katastrofa niszcząca technologię. Precyzyjne uderzenie rozbłysku słonecznego lub potężny impuls elektromagnetyczny może doprowadzić do końca współczesnej cywilizacji. Jednym z przykładów tekstów poruszających problem takiej katastrofy jest „Cisza” Dona DeLillo.

W powieści wszystkie urządzenia przestają działać bez ostrzeżenia. Bohaterowie opowieści zmagają się z nową sytuacją. Chociaż DeLillo nie opisuje szczegółowo ogromnej paniki, ani bardziej spektakularnych oznak końca świata, zwraca on uwagę na inną kwestię. Przede wszystkim „Cisza” pokazuje, jak technologia stała się nieodłączną częścią nie tyle naszego życia, co naszego istnienia. Brak funkcjonującej technologii bezpośrednio wpływa na myślenie i mowę bohaterów powieści. Ta problematyczna sytuacja pokazuje, że tajemnicze wydarzenie doprowadziło do czegoś więcej niż tylko braku kontaktu ze światem zewnętrznym, uszkodzenia samolotów i zepsutych światła. Ta technologiczna katastrofa doprowadzi do ruiny współczesnej cywilizacji, ale także pokazuje, że ludzki umysł nie może prawidłowo funkcjonować bez bodźców dostarczanych przez technologię. Powieść jawi się, jako ostrzeżenie dotyczące stanu ludzkiego podmiotu, który bez technologii rozpadłby się mentalnie.

Wiktoria Rogalska

From Necromancer to Mother: The Analysis of a Cyborgian Female in *Raised by Wolves*

Rosi Braidotti w swoim tekście „Matki, potwory i maszyny” [Mothers, Monsters and Machines] (1997) dostrzega czynnik, który łączy maszynę z figurą kobiety-potwora. Porównując kobiece ciało do maszyny, której głównym celem jest reprodukcja, można zauważyć, że kobietę postrzega się jako inkubator, który może zagwarantować „przyszłość ludzkości.” Biorąc pod uwagę postęp technologiczny i rozwój fabularny science fiction, idea sztucznego macierzyństwa staje się realnym scenariuszem. Donna Haraway, opisując swoją koncepcję cyborga w tekście “Manifest Cyborgów”, [Cyborg Manifesto] (1985) zwraca uwagę na reprodukcyjne możliwości cyborgów. Ponadto, Haraway zauważa, że cybernetyczna kobieta stworzona, aby przekraczać ludzkie oczekiwania, buntuje się przeciwko narzuconym zasadom i standardom.

Artykuł ma na celu analizę postaci Lamii, kobiety-cyborga, występującej w serialu „Wychowane przez wilki” [*Raised by Wolves*] (2020), która pomimo stereotypowych wzorców płciowych, uprzedzeń religijnych i rasowych, ma możliwość przeżyć wszystkie etapy macierzyństwa wciąż pozostając cyborgiem i ‘nekromantką’. Wykorzystując swoją mechaniczną budowę oraz doświadczenie życiowe, Lamia wzmacnia swoją pozycję jako matka i wojowniczka, która jest gotowa poświęcić własne życie, aby ocalić swoje dzieci.

Hanna Stelmaszczyk

Queer Gothic Otherness of Truman Capote's *Other Voices, Other Rooms* and Randall Kenan's *A Visitation of Spirits*

Inność to gotycki motyw, który stał się metaforą wszelkiego rodzaju opresji i dyskryminacji—w przeszłości pokazywał on zagrożenia i podkreślał niebezpieczeństwo, jakie stanowi osoba, która jest poza społeczeństwem, później posłużył on do rozważania uczuć i doświadczeń wyrzutka. Jako taki stał się ważnym sposobem opisywania wewnętrznych zmagania osób queer, ich wątplenia w siebie i strachu przed reakcją, z jaką mogą się spotkać, jeśli kiedykolwiek się ujawnią. Niniejszy artykuł podejmuje się analizy powieści „Inne głosy, inne ściany” Trumana Capote’ego (1948) i „A Visitation of Spirits” Randalla Kenana (1989). Powieści te reprezentują gatunek Southern Gothic i opisują problemy, z którymi mierzą się ich queerowi bohaterowie, dorastający chłopcy, którzy zostali przez swoje otoczenie uznani za innych. Artykuł analizuje sposób, w jaki obie powieści przedstawiają odmiennność i reakcje społeczności na tę inność. Truman Capote w „Innych głosach, innych ścianach” łączy poszukiwanie własnej tożsamości ze znalezieniem swojego odbicia w innych. Wykorzystuje gotycką atmosferę, aby wskazać strach bohatera przed odrzuceniem i przedstawić trudną drogę odkrywania własnej tożsamości i dorastania do niej—w jego przedstawieniu inność jest czymś wrodzonym, co należy odkryć i przyjąć. Autor tworzy raczej optymistyczną opowieść o innym, który odnajduje swoją tożsamość, swoje miejsce i ludzi pokrewnych sobie w zagmatwanym świecie. Jego inni nie doświadczają poczucia winy ani wstydu z powodu swojej tożsamości—zamiast tego akceptują ją. Z kolei „A Visitation of Spirits” autorstwa Randalla Kenana skupia się na idei, że inność jest przypisana, a nie wrodzona. Autor opisuje hermetyczną, wykluczającą społeczność, która bezlitośnie karze wszelkie odstępstwa od heteronormatywności. Ukazuje, w jaki sposób tworzona jest inność i jakie są wewnętrzne koszty groźby wykluczenia.

Anna Temel

Through the Eyes of the Machine: Rethinking Humanity, Language, and the Societal Status Quo in *The Murderbot Diaries*

Podejmowanie tematu zmian społecznych i postępu w dyskursie publicznym często napotyka na opór ze względu na zakorzenione przekonania i podziały ideologiczne. Literatura, w szczególności science fiction, stanowi jednak unikatową platformę do

rozważań nad transformacją społeczną poprzez eksplorację wyimaginowanych światów i scenariuszy niezależnych od współczesnego status quo. Niniejszy artykuł koncentruje się na filozoficznym potencjale science fiction i roli technologii jako silnej metafory zmiany i odmienności obecnej w serii *The Murderbot Diaries* (*Pamiętniki Murderbota*) Marthy Wells. Artykuł analizuje rolę Murderbota, cyborga ucieleśniającego perspektywę zewnętrznego obserwatora ludzkich zachowań, jako metaforycznego narzędzia do głębokiego kwestionowania społecznego status quo. Artykuł twierdzi, że dzięki queerowemu odczytaniu, znajomość Murderbota z ludzkimi konstruktami społecznymi, uprzedzeniami i normami, zestawiona z jego statusem "outsidera", czyni go silnym narzędziem krytyki społecznej. Analizując queerowość Murderbota przez pryzmat teorii queer i gender studies, niniejszy artykuł bada jej głębokie implikacje dla zrozumienia norm społecznych. Ponadto artykuł analizuje, w jaki sposób przedstawienie queerowej tożsamości w serii Murderbot podkreśla indywidualność i sprawczość postaci, tym samym uczłowieczając ją i kwestionując samą koncepcję człowieczeństwa. Artykuł ma na celu pokazanie, że queerowość Murderbota nie tylko podważa konwencjonalne pojęcia binarnej płci i heteronormatywności, ale także oferuje krytyczne spojrzenie na procesy społeczne leżące u źródeł tych pojęć. Ponadto przedstawia queerowość jako dającą poczucie sprawczości alternatywę dla dostosowywania się do status quo. Dzięki tej analizie artykuł przyczynia się do zniuansowanego zrozumienia zmian społecznych i tożsamości w kontekście fikcji spekulatywnej, zachęcając do ponownego rozważenia ustalonych paradygmatów i przyjęcia różnorodności.